

Handläggare:
Iris Birath
Telefon:
08 508 18 153

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2013-09-26

Förskoleplanering i Farsta stadsdelsområde

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att beställa framtagande av handlingar för en permanent förskola med åtta avdelningar på del av Hästhagens bollplan i centrala Farsta.
2. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att beställa framtagande av handlingar för en permanent förskola med sex till åtta avdelningar vid kvarteret Anisen, Lingvägen i Hökarängen.
3. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheten att permanenta förskolan Ejdern i Fagersjö.
4. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att återkomma med förslag till utveckling av förskoleområdet Gubbängen och dess paviljongförskolor Ängen, Gläntan, Skeppet och Lövlunda.
5. Stadsdelsnämnden godkänner i övrigt förvaltningens rapport om förskoleplanering i Farsta stadsdelsområde.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Thomas Kultti
avdelningschef

Birgitta Thulén
avdelningschef

Sammanfattning

Farsta stadsdelsnämnd har begärt en övergripande redovisning av förskoleplaneringen i stadsdelsområdet. Förvaltningen redovisar här planerad bostadsutbyggnad, befintliga förskolor, paviljonger, gällande bygglov och förslag till lösningar på sikt, beslutad förskoleutbyggnad och var i processen respektive utbyggnad befinner sig, uppdrag från nämnden och möjliga förskoleutbyggnader som ännu inte har behandlats av nämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsmiljö i samråd med avdelningen för förskola och fritid. Samråd med de fackliga organisationerna hålls den 13 september 2013.

Bakgrund

Farsta stadsdelsnämnd har begärt en övergripande redovisning av förskoleplaneringen i Farsta stadsdelsområde.

Varje år tar förvaltningen fram en lokalförsörjningsplan (bilaga 1) som bilaga till flerårsbudgeten. I den redovisas tillkommande lokaler och förändringar i lokalbeståndet för nämndens samtliga verksamhetsområden under den kommande treårsperioden, såvitt dessa är kända. Den 18 april i år behandlade nämnden ärendet Underlag för budget 2014 med inriktning för 2015 och 2016, där lokalförsörjningsplanen för åren 2014-2016 ingår.

Den 23 maj behandlade nämnden ett ärende om planering av förskolelokaler. Där redovisades dels vilka projekt som redan är beslutade av nämnden (bilaga 2), dels utbyggnaden av förskolor i Farstas stadsdelsområde sedan 2006 (bilaga 3). Sedan 2006 har 52 nya förskoleavdelningar tillkommit. Endast åtta av dessa är i permanenta förskolor – förskolan Ålö med tre avdelningar som öppnade i januari 2010 och förskolan Lilla Skogen med fem avdelningar som öppnade i augusti 2012. 11 avdelningar har tillkommit i ombyggda skollokaler och övriga 33 avdelningar i paviljonger eller andra tillfälliga lokaler.

Ärendet

I detta ärende redovisar förvaltningen

- planerad och nu känd bostadsutbyggnad,
- befintliga förskolor,
- paviljonger, gällande bygglov och förslag till lösningar på sikt,
- beslutad förskoleutbyggnad och var i processen respektive utbyggnad befinner sig för närvarande,
- uppdrag från nämnden,
- möjliga förskoleutbyggnader som ännu inte har behandlats av nämnden.

Planerad och nu känd bostadsutbyggnad

I senaste versionen av Statistik om Stockholm redovisar Sweco Eurofutures befolkningsprognosen för Stockholm och dess

stadsdelsområden åren 2013-2022. Sweco skriver: ”Prognosen utgår från den verkliga befolkningen 2012-12-31. Prognosen anger trolig utveckling under valda förutsättningar, såsom antaganden om framtida fruktsamhet, dödlighet och flyttning, utvecklingen av boendetätheten samt Sweco Eurofutures tolkning av stadens bostadsförsörjningsplanering...”¹

Förvaltningen har jämfört Swecos antagande om inflyttningsklara lägenheter under perioden 2013-2022 med de byggprojekt som förvaltningen har kännedom om bland annat genom befintliga markanvisningar och projektet Tyngdpunkt Farsta. Enligt Sweco kommer 2 922 bostäder att vara inflyttningsklara under perioden (bilaga 4), men enligt vad som redan är känt och markanvisat enligt förvaltningens kännedom uppgår nybyggnationen under denna period till 3 785 bostäder (bilaga 5). Dessutom tillkommer minst 3 000-4 000 bostäder inom Tyngdpunkt Farsta och 900 lägenheter i Farstas stadsdelsområde i förtätningen av stråket mellan Högdalen och Fagersjö.

Sweco Eurofutures visar själv på skillnaden mellan sin befolkningsprognos för hela Stockholm och det verkliga utfallet: ”I Prognos 13 är befolkningen år 2012 11 700 /.../ personer fler än i Prognos 2012.”² Jämfört med antal barn i förskoleåldern i förhållande till antalet vuxna innebär detta att Swecos prognos missade cirka 800 barn mellan 1 och 5 år i sin prognos för 2012 för hela Stockholms stad.

De fel som finns kring befolkningsprognosen i kombination med den tid det tar innan en nybyggd permanent förskola är färdig för inflyttning innebär att det inte räcker att planera utifrån prognoserna. Det är heller inte möjligt att bygga en permanent förskola på uppgifter från mödra- och barnhälsovården. Däremot skulle dessa uppgifter kunna användas för att snabbt få fram paviljonger eller andra tillfälliga lokaler.

Förvaltningen har införskaffat ett prognosverktyg som har tagits fram för en annan stadsdelsförvaltning. Efter anpassning till förhållandena i Farsta kommer det att användas för att om möjligt kunna förbättra prognoserna över förändringar i barnantalet.

¹ Statistik om Stockholm, befolkning och befolkningsprognos 2013, s. 1

² Statistik om Stockholm, befolkning och befolkningsprognos 2013, s. 20

Befintliga förskolor

I Farsta stadsdelsområde finns 40 förskolor med 135 avdelningar. Avdelningar för barn mellan 1 och 3 år ska ha maximalt 14 barn inskrivna och avdelningar för 4-5 åringar ska ha 18 barn, enligt kommunfullmäktiges beslut. Antal inskrivna barn varierar starkt under året.

För närvarande är 2 151 barn inskrivna i de kommunalt drivna förskolorna i Farsta stadsdelsområde. Förskolorna Villan och Möja, båda med en avdelning, samt två avdelningar i paviljong på förskolan Lövlunda har inga barn inskrivna just nu. Dessa lokaler kan användas för evakuering och ökade behov. Dessutom har bygglov beviljats för en paviljong vid förskolan Morkullan. Paviljongen kan byggas om behov uppstår.

Det innebär att det finns möjlighet att erbjuda plats för fler barn under hösten 2013 och våren 2014 i de befintliga förskolorna, även om det inte alltid finns plats på den förskola eller i samma område som familjen söker till och/eller är bosatt i. Förskolegarantin kan således uppfyllas under detta verksamhetsår såvitt kan bedömas för närvarande.

Förskoleverksamheten är organiserad i sex geografiska områden: Tallkrogen/Svedmyra, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Centrala Farsta och Fagersjö samt Farsta Strand. Vilka förskolor som finns inom respektive område framgår av bilaga 6-11. I dessa bilagor framgår både permanenta och tillfälliga lokaler. Även planerade och möjliga nya förskolor redovisas för varje förskoleområde.

Många av förskolorna är gamla och i behov av omfattande renovering. De är byggda med platta på mark och ett växande problem är inträngande fukt från grunden. I samband med att fastighetsägaren SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB) renoverar dessa golv finns det ibland möjlighet att ändra planlösningen och på så sätt skapa ytterligare en avdelning med plats för 18 barn. Förskolan Äppelgården har fått en ny avdelning i år och Lagunen får en ny avdelning nästa år i samband med renovering.

De flesta av dessa gamla förskolor värms med direktverkande el. Det finns behov av en övergripande översyn av konsekvenser ur

såväl ekonomisk som verksamhetsmässig aspekt om dessa gamla förskolor ska renoveras eller rivs och ersätts av nya.

Följande permanenta förskolor måste avvecklas:

- Solgården med tre avdelningar, Enskedevägen 182, som ersätts av ny förskola med sex avdelningar. På Solgårdens tomt ska det byggas bostäder. Förskoleområde Tallkrogen/Svedmyra.
- Solbacken med två avdelningar som ligger på arrenderad tomt hos stiftelsen Stora Sköndal, Sköndalsvägen 103. Arrendeavtalet har sagts upp på grund av planerad bostadsbyggnation. På samma tomt ligger en förskola med två avdelningar som drivs i privat regi. Lokalen kommer att flyttas om ägaren hittar mark att ställa byggnaden på. Om detta inte lyckas är det stadsdelsnämndens ansvar att bereda plats åt barnen.

Följande permanenta förskolor bör avvecklas när detta är möjligt:

- Snigeln med en avdelning. Dålig lokal med asbest i tak som inte kan byggas om. Flerfamiljshus i Tallkrogen.
- Lilla huset på Regnbågen med en avdelning, dåligt skick. Tallkrogen.
- En avdelning på Lingvägen 212, tillhör Trollgården. Flerfamiljshus i Hökarängen.
- Sunnan med två avdelningar, dåligt skick. Centrala Farsta.
- Kråkan med tre avdelningar, dåligt skick. Farstas äldsta förskola. Flerfamiljshus i Centrala Farsta.

Paviljonger, gällande bygglov och förslag till lösningar på sikt

32 förskoleavdelningar finns för närvarande i paviljonger med tillfälligt bygglov. Paviljongerna har uppförts på förskoletomter, på parkmark och på skolgårdar. Tillfälligt bygglov kan efter lagändring endast beviljas i tio år. Förvaltningen har samrått med stadsbyggnadskontoret om vilka paviljonger som skulle kunna beviljas permanent bygglov och var nya permanenta förskolor skulle kunna byggas istället för paviljonger.

Under de närmaste åren kommer de tillfälliga byggloven att löpa ut för förskolorna Gläntan med fyra avdelningar, Håven med två

avdelningar, Ängen med två avdelningar, Ejdern med fyra avdelningar samt Sunnans paviljong med två avdelningar.

Utbildningsförvaltningen har anmält behov av att överta en paviljong med två avdelningar vid Sköndalsskolan och en paviljong med två avdelningar vid Sandåkraskolan. När så är möjligt kommer dessa paviljonger att överlämnas till skolorna.

Som ersättning för Gläntan, Håven och Ängen finns det möjlighet att få bygglov för permanenta förskolor på samma plats enligt förvaltningens samråd med stadsbyggnadskontoret. Ejdern ligger på Fagersjöskolans skolgård. Det är för närvarande oklart om möjlighet till permanent bygglov kan finnas där. Sunnan kan ersättas av en permanent förskola som byggs på del av Hästhagens bollplan.

Beslutad förskoleutbyggnad och var i processen respektive utbyggnad befinner sig för närvarande

Tallkrogen/Svedmyra:

- Kvarteret Juryn, Torögatan (mittemot Tallkrogsskolan), fyra avdelningar. Villkorat beslut av kommunstyrelsens ekonomiutskott den 21 augusti 2013 att hyran inte får överstiga 30 000 kronor per barn.
- Enskedevägen, sex avdelningar, varav tre ersätter förskolan Solgården som rivs för att lämna plats åt bostäder. Detaljplan till kommunfullmäktige för antagande under hösten 2013. Genomförandeärende till stadsdelsnämnden november 2013.
- Bygglov har beviljats för paviljong vid förskolan Morkullan, Morkullsvägen. Reserv för evakueringar och ökat antal barn.

Centrala Farsta och Fagersjö:

- Pepparvägen/Värmlandsvägen, Centrala Farsta, sex avdelningar. För närvarande utställning av förslag till detaljplan. Detaljplan till kommunfullmäktige för antagande februari 2014. Genomförandeärende till stadsdelsnämnden våren 2014.

Sköndal:

- Sköndalsvägen 130, Sköndal, sex avdelningar konceptförskola, ersätter två avdelningar paviljong på samma tomt. Beslut i exploateringsnämnden den 23 maj 2013 att markanvisa till SISAB. Stadsbyggnadskontoret har ännu inte utsett planhandläggare för framtagande av detaljplan.
- Lilla Sköndal etapp 2, sex avdelningar konceptförskola. Detaljplan till kommunfullmäktige för antagande februari 2014. Genomförandeärende till stadsdelsnämnden våren 2014.
- Stiftelsen Stora Sköndal, sex avdelningar i tidigare vårdavdelningar. För hög byggkostnad. Kan eventuellt omarbetas för att rymma sju avdelningar. Mat kan köpas från restaurangkök i samma byggnad, som alternativ till att bygga tillagningskök, för att minska den höga hyran per barn. Tveksamt om det kan genomföras annars.

Farsta Strand:

- Marö, två avdelningar i ett flerfamiljshus. Genomförandebeslut stadsdelsnämnden den 29 augusti 2013. Startar januari-februari 2014.

Uppdrag från nämnden

Den 23 maj i år beslutade stadsdelsnämnden att

- bygga om och inrätta ytterligare en avdelning på förskolan Äppelgården, Havsörnsvägen 49 i Fagersjö,
- bygga om och inrätta tillagningskök samt ytterligare en avdelning på förskolan Lagunen, Dalbobranten 4 i Sköndal,
- uppföra en förskolepaviljong med en avdelning i anslutning till förskolan Morkullan, Morkullsvägen 5 i Tallkrogen,
- undersöka möjligheten att inrätta förskolor i lokaler inom Edö äldreboende, Farsta vård- och omsorgsboende, Kvickens-torpsskolan och Farsta gymnasium.

Förskolan Äppelgården har utökats med en avdelning i år och förskolan Lagunen kommer att utökas med en avdelning nästa år genom ändrat planlösning i samband med att SISAB renoverar golven.

Möjligheten att inrätta en förskola inom Edö äldreboende har undersökts. En skiss har tagits fram som visar att det skulle vara möjligt att få en utmärkt planlösning för tre eller fyra avdelningar. Det finns dock problem att anordna en tillfredsställande utemiljö på grund av den mycket kuperade terrängen och att det finns en brandväg runt hela byggnaden. Brandvägen får inte stängas av med staketet till en förskolegård. Dessutom skulle det innebära att nio servicelägenheter måste tas i anspråk och hyresgästerna måste i så fall flytta till en annan lägenhet i servicehuset. En tillfällig förskola skulle bara kunna finnas under ett par år eftersom hela Edö står inför en omfattande renovering och ombyggnad.

Farsta vård- och omsorgsboende kommer att rivras inom några år för att lämna plats för bostadsbyggande. Det krävs omfattande insatser för att iordningsställa lokalerna för en tillfällig förskola för ett par år. Fastighetsägaren Familjebostäder anser att kostnaden blir alldeles för hög för att detta ska vara möjligt.

I Kvickentorpsskolan finns det för närvarande inte plats att utöka förskolan Samsö.

Förvaltningen bevakar utvecklingen av Farsta gymnasium och övriga skolor i stadsdelsområdet och har anmält intresse att få inrätta en förskola i Farsta gymnasium. Utbildningsnämnden har ännu inte fattat beslut om framtiden för skolorna i Farsta.

Möjliga förskoleutbyggnader som ännu inte har behandlats av nämnden

- Förskolan Regnbågen, tillbyggnad alternativ nybyggnad.
- Förskolan Gläntan, ansökan om permanent bygglov och detaljplaneändring.
- Förskolan Ängen, ansökan om permanent bygglov. SISAB har ansökt om utökad tomt med sikte på en större permanent förskola.
- Förskolan Lövlunda, ny permanent tillbyggnad undersöks.
- Förskolan Solrosen, om- och tillbyggnad till sex avdelningar undersöks.
- Paviljongförskolan Trollgården ersätts av permanent förskola med sex till åtta avdelningar, exakt placering inte klar.

- Åtta avdelningar på Hästhagens bollplan förutsatt upp- rustning av resterande yta till sjuannaplan med konstgräs och andra aktivitetsytor. Inriktningsförslag i detta ärende.
- Förskola i flerfamiljsfastighet på Brunskogsbacken som Familjebostäder planerar att bygga.
- I förlängningen av Nordmarksvägen om det är möjligt att skydda gården mot trafikbuller från Magelungsvägen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bevakar i ett så tidigt skede som möjligt att byggbara tomter för förskolor finns med i planeringen av större nybyggnadsområden. Som exempel kan nämnas Ekebergabacken där den nuvarande förskolan inte kommer att räcka till när Farsta vård- och omsorgsboende rivs och cirka 500 nya bostäder byggs inom området.

Ibland är det heller inte möjligt att avvakta med förskoleplaneringen tills en ny bostadsbebyggelse tar form och kan genomföras. Ett sådant exempel är centrala Farsta där de tomter som anvisades för förskola var omöjliga att bygga på inom den kostnadsram som kommunstyrelsen godkänner. Där har förvaltningen kommit överens med idrottsförvaltningen och fastighetskontoret om att en förskola skulle kunna byggas på del av Hästhagens bollplan (bilaga 12). Förutsättningen är att man tillsammans ska utverka medel för att bygga en sjuannaplan med konstgräs och tillhörande ytor för idrottsutövande och spontan lek.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att

- beställa framtagande av handlingar för en permanent förskola med åtta avdelningar på del av Hästhagens bollplan i centrala Farsta,
- beställa framtagande av handlingar för en permanent förskola med sex till åtta avdelningar vid kvarteret Anisen, Lingvägen i Hökarängen,
- utreda möjligheten att permanenta förskolan Ejdern i Fagersjö,
- återkomma med förslag till utveckling av förskoleområdet Gubbängen och dess paviljongförskolor Ängen, Gläntan, Skeppet och Lövlunda,

- i övrigt godkänna rapporten om förskoleplanering i Farsta stadsdelsområde.

Bilagor

1. Lokalförsörjningsplan (ur ärendet Underlag för budget 2014 med inriktning för 2015 och 2016)
2. Redan beslutade av Farsta stadsdelsnämnd (bilaga till ärendet Planering av förskolelokaler)
3. Utbyggnad 2006-2013 (bilaga till ärendet Planering av förskolelokaler)
4. Statistik om Stockholm, befolkning och befolkningsprognos 2013, Sweco Eurofuture
5. Av förvaltningen kända bostadsprojekt
6. Planeringslakan Tallkrogen/Svedmyra
7. Planeringslakan Gubbängen
8. Planeringslakan Hökarängen
9. Planeringslakan Sköndal
10. Planeringslakan Centrala Farsta och Fagersjö
11. Planeringslakan Farsta Strand
12. Skiss av ny disposition av Hästhagens bollplan
13. Karta